

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

XIII istiqamət Layihə: www.kivdf.gov.az

Dini və milli tolerantlıq, millətlərarası münasibətlərin inkişaf etdirilməsi

Layihə üçün

Dünyada geosiyasi vəziyyət gərginləşdikcə, insanların, eləcə də dövlətlərin, dinlər və millətlər arasında tolerant və multikultural dəyərlərin inkişaf etdirilməsinə və qorunmasına ehtiyac daha da güclənir. Çünki bütün bu münaqişə və müharibələrin kökündə qarşılıqlı anlaşılmaqlar və bir-birlərinə qarşı dözümsüzlük durur. Bunun qarşısının alınmasının yeganə yolu isə dünyada birgəyaşayışın mükəmməl forması olan, dini və milli dözümlülüüyü özündə ehtiva edən multikulturalizmi və tolerantlığı təbliğat və təşviq yolu ilə inkişaf etdirməkdir.

Bildiyiniz kimi, bir müddət əvvəl Avropanın bir sıra dövlət başçıları multikulturalizmin iflası uğraması iddiası ilə çıxış etdilər. Diqqət edin, həmin iddialardan bir müddət sonra sözügedən ölkələrdə ksenofobiya, islamofobiya, antisemitizm, terror halları baş qaldırmağa başladı. İnsanların sanki bir-birlərinə münasibəti məniyyə doğru dəyişdi. Bir zamanlar demokratiyanın beşiyi kimi tanınan həmin ölkələrdə digər dindən və millətlərdən olanlara, əsasən də islam dininin nümayəndələrinə qarşı dözümsüzlük halları artdı. Fransa, Almaniya, Danimarka, Hollandiya, Belçika, hətta, İngiltərədə belə, müsəlmanlara qarşı dözümsüzlük halları artıb. Bunu isə əsasən son illər müxtəlif ərəb ölkələrində etnik və dini zəmində baş qaldıran münaqişələr zəminində yaranan miqrant axını ilə əlaqələndirməyə çalışırlar. Lakin çox təəssüflər olsun ki, dünya ictimaiyyətini bu münaqişələrin kimlər tərəfindən və nə üçün qızıqtdığı əsla maraqlandırmır və bunun qarşısını almaq üçün heç bir tədbir görülmür. Sadəcə onlar, multikulturalizmin iflası uğraması iddiasını ortaya atmaqla, öz ölkələrini miqrant axınından qorumağa çalışırlar. Ancaq yaddan çıxarırlar ki, inzibati yolla buna nail olmaq daha çətindir və bəlkə də heç mümkün deyil.

Qərbin aparıcı dövlətlərinin multikulturalizmdən imtina etməsi fonunda Azərbaycan multikulturalizm modelinin dünyada nümunəvi birgəyaşayış forması kimi qəbul olunması, ölkəmizin son illər bu sahədə gördüyü qlobal işlərin bariz göstəricisidir.

Müstəqilliyin ilk günlərindən ölkəmizdə dövlət-din münasibətlərinin, eləcə də milli məsələlərin qarşılıqlı anlaşma yolu ilə həllinin tərəfdarı kimi çıxış edən Ümum-millil lider Heydər Əliyev elə bir

konsepsiya ortaya qoydu ki, bütün problemləri sülh və anlaşma yolu ilə tənzimləmək mümkün oldu. Bu gün həmin yolu uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin uzaqgörən siyasəti nəticəsində multikulturalizm ölkəmizdə dövlət siyasəti və xalqımızın həyat tərzi səviyyəsinə qaldırılıb. Bu siyasətin davam etdirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin fərmanı ilə 2014-cü ildə Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi yaradıldı. Mərkəz, artıq 5 ildir fəaliyyət göstərir və bu ili də böyük uğurlarla başa vurub. BBMM Prezident İlham Əliyevin tövsiyəsi ilə sadəcə, ölkə daxilində deyil, həm də bir sıra xarici ölkələrdə Azərbaycandakı etno-mədəni və konfessional

mövzusunda II Beynəlxalq konfrans, V Ümumdünya mədəniyyətlərarası dialoq forumu çərçivəsində "Müasir dünyada etnik-mədəni müxtəlifliyin artması və onun tənzimlənməsində çoxmədəniyyətlik siyasətinin əhəmiyyəti" mövzusunda beynəlxalq dəyirmi masa keçirib. "Bakı Mədəniyyətlərarası Gənclər Forumu: Dinlərarası dialoqdan fəaliyyətə doğru" adlı dünya gənclərinin I Forumu, eləcə də, "Qafqaz Albaniyası: tarix və müasirlik kontekstində" mövzusunda II beynəlxalq elmi konfransın da ölkəmizdə keçirilməsini xüsusi qeyd etmək lazımdır.

Mərkəzin il ərzində xarici ölkələrdə gördüyü işlər də xüsusi mühüm əhəmiyyət daşıyır və tədqirəlayiqdir. Belə ki, ABŞ-in Ari-

niş rezonans doğurub. Bu il Mərkəzin 9-cu nümayəndəliyinin Rumıniyada açılması da BBMM-in uğurlu fəaliyyətinin nəticəsidir.

BBMM-in hər il ənənəvi olaraq həyata keçirdiyi Multikulturalizm Yay və Qış məktəblərinə müxtəlif ölkələrdən, eləcə də Azərbaycandan 200 nəfərədək gənc qatılıb. Artıq IX dəfə təşkil olunan Beynəlxalq Multikulturalizm Yay və Qış Məktəblərinə bir sıra beynəlxalq qurumların və fondların da həmtəşkilatçı kimi qoşulması Mərkəzin gördüyü məqsədyönlü işlərin açıq təzahürüdür.

Mərkəzin 2015-ci ildən həyata keçirilən "Azərbaycan multikulturalizmi" fənninin yerli və xarici ölkə universitetlərində tədrisi layihəsi çərçivəsində hazırda dünyanın

müəllimlər üçün treninqlər təşkil edilib. Eyni zamanda, Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi, Dini Qurumlarla İş Üzrə Dövlət Komitəsi və Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondunun birgə hazırladığı "Multikulturalizmə giriş" dersliyi ictimaiyyətə təqdim olunub.

Mərkəz həmçinin multikulturalizm sahəsində aparılan araşdırmaların, eləcə də bu istiqamətdə təşkil olunan yerli və xarici konfrans materiallarının nəşrinə də böyük diqqət ayırır. Fransız, italyan və ispan dillərinə tərcümə edilərək nəşr olunan "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Multikulturalizmin Azərbaycan modeli haqqında", BBMM-in Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondunun birgə təqdim etdiyi ingilis dilində hazırlanan "Azərbaycan Multikulturalizmi. Etnik müxtəliflik xəzinəsi", Azərbaycan, rus və ingilis dillərində nəşr olunan "Qafqaz Albaniyasının etno-mədəni irsi" adlı kitablar böyük maraqla qarşılanıb. Mərkəz həmçinin ali məktəblər üçün rus dilində "Azərbaycan multikulturalizmi" adlı dərslər təqdim etdiyi ingilis dilində hazırlanan "Azərbaycan Multikulturalizmi. Etnik müxtəliflik xəzinəsi", Azərbaycan, rus və ingilis dillərində nəşr olunan "Qafqaz Albaniyasının etno-mədəni irsi" adlı kitablar böyük maraqla qarşılanıb. Mərkəz həmçinin ali məktəblər üçün rus dilində "Azərbaycan multikulturalizmi" adlı dərslər təqdim etdiyi ingilis dilində hazırlanan "Azərbaycan Multikulturalizmi. Etnik müxtəliflik xəzinəsi", Azərbaycan, rus və ingilis dillərində nəşr olunan "Qafqaz Albaniyasının etno-mədəni irsi" adlı kitablar böyük maraqla qarşılanıb. Mərkəz həmçinin ali məktəblər üçün rus dilində "Azərbaycan multikulturalizmi" adlı dərslər təqdim etdiyi ingilis dilində hazırlanan "Azərbaycan Multikulturalizmi. Etnik müxtəliflik xəzinəsi", Azərbaycan, rus və ingilis dillərində nəşr olunan "Qafqaz Albaniyasının etno-mədəni irsi" adlı kitablar böyük maraqla qarşılanıb.

Mərkəz fəaliyyətinin mediada təbliğinə də mühüm yer ayırır. Bunun üçün yerli telekanallarla, Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyi (AzərTac), eləcə də yerli mətbuat orqanları və onların internet sahifələrində BBMM-in ölkə daxilində, habelə xaricdə keçirilən

Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi ili uğurla başa vurdu

"Azərbaycan multikulturalizmi" fənni hazırda dünyanın 21 aparıcı universitetində tədris olunur

müxtəliflik, multikulturalizmin dövlət siyasəti müstəvisində həyata keçirilməsi, habelə mədəniyyətlərarası və dinlərarası dialoqda oynadığı qlobal rol mövzusunda konfranslar, dəyirmi masalar, seminarlar, təqdimatlar, görüşlər keçirir, geniş müzakirələr aparır. Həmin tədbirlərdə Azərbaycandakı etnik qruplar, onların əsrlər boyu qarşılıqlı anlaşma şəraitində yaşaması, eləcə də, multikultural cəmiyyətdəki inteqrasiya və idarəetmə siyasəti barədə geniş məlumatların dünya ictimaiyyətinə çatdırılması istiqamətində mühüm işlər görülür.

Mərkəz tərəfindən bu il ərzində ölkə daxilində həyata keçirilən 40-a yaxın yerli və beynəlxalq əhəmiyyətli tədbir içərisində Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 96-cı ildönümü və Multikulturalizm Mərkəzinin 5 illiyinə həsr edilən yubiley mərasimi mühüm yer tutur. Bununla yanaşı Mərkəz "Holokost və Xocalı-müasirlərin gözü ilə" adlı dəyirmi masa, "Terror multikulturalizmə qarşı" layihəsi çərçivəsində "1918-ci il mart soyqırımı və yəhudilər"

zona ştatında baş tutan "Multikulturalizm harmoniya və sülhün açarı" adlı beynəlxalq konfrans, Los-Anceles şəhərində "Azərbaycan multikulturalizm modeli" nə həsr olunmuş dəyirmi masa, Azərbaycanda qadınlara səsvermə hüququnun verilməsinin 100 illiyi münasibətilə Parisdə keçirilən beynəlxalq tədbir heç şübhəsiz ki, Azərbaycan multikulturalizminin təbliği baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Almaniyanın Pirna və Drezden Universitetlərində "Cənubi Qafqazda almanların məskunlaşması", Mərkəz Krallığının İbn Zöhr və Cadi Ayyad Universitetlərində isə "Azərbaycanda dini, etnik, dil müxtəlifliyi və tolerantlıq", "Azərbaycan multikulturalizm modeli dünya ölkələrinə nümunə kimi" mövzularında təqdim edilən mühazirələr də, Azərbaycan multikulturalizmi cəmiyyətinin bütün dünyaya açıq olduğunu göstərir. Ümumukrayna esse müsabiqəsi, Braziliya, Argentina və Uruqvayın ali təhsil ocaqlarında təşkil olunan silsilə multikulturalizm seminarları və digər bu qəbildən olan tədbirlər də heç şübhəsiz ki, hər yerdə ge-

21 aparıcı universitetində (Bolqarıstan, Rusiya, Çexiya, Litva, Almaniya, İndoneziya, Gürcüstan, Portuqaliya, Polşa, Türkiyə, İtaliya, İsveçrə, Almaniya, Belarus, Ukrayna, İsveç, Yaponiya, Hindistan, Rumıniya, Braziliya) "Azərbaycan multikulturalizmi" fənni magistratura pilləsində tədris olunur. 2019-cu il ərzində 9 xarici ölkə universitetində (La Sapienza Universiteti-İtaliya, Ural Federal Universiteti - Rusiya, Aleksandr İvan Kuza Universiteti - Rumıniya, İvan Cavaxaşvili adına Tbilisi Dövlət Universiteti-Gürcüstan, Şri Şri Universiteti-Hindistan, Hokkaydo Universiteti - Yaponiya, Vrotslav Universiteti - Polşa, Braziliya Federal Universiteti - Braziliya, Erciyes Universiteti - Türkiyə) Azərbaycan multikulturalizmi fənninin tədrisi davam etdirilir.

Ölkəmizdə isə Azərbaycan Respublikasının təhsil nazirinin əmri ilə 2019-2020-ci tədris ilindən etibarən, ölkəmizin bütün universitetlərində və bütün ixtisaslar üzrə "Multikulturalizmə giriş" əsas fənn kimi tədris olunur. Bu ilin sentyabrında fənni tədris edəcək

bütün tədbirləri haqda məlumatların davamlı olaraq dərc edilərək yayılması üçün yaxından əməkdaşlıq edir.

Keçən ildən fəaliyyətə başlayan və BBMM-in Azərbaycan Televiziyası ilə birgə telelayihəsi olan "Multikulturalizm" verilişi 2019-cu ildə davam etdirilib. Ayda iki dəfə olmaqla il ərzində 20 televiziya verilişi hazırlanaraq efirə verilib. Verilişlərdə BBMM-in fəaliyyəti - görülən işlər, həyata keçirilən layihələrlə yanaşı, bütövlükdə Azərbaycanın multikulturalizm siyasəti öz əksini tapıb.

Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, BBMM Prezident İlham Əliyevin qarşıya qoyduğu tapşırıqları uğurla yerinə yetirmək əzmindədir və bunun üçün çalışır.

"Paralel" in
Araşdırma Qrupu

Yazı Azərbaycan
Respublikasının
Prezidenti yanında
KİV-ə Dövlət Dəstəyi
Fondunun maliyyə
dəstəyi ilə çap olunub